Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

13. juni 2013 *

»Appel — karteller — markedet for butadiengummi og styrenbutadiengummi fremstillet ved emulsionspolymerisation — fastsættelsen af prismål, fordeling af kunderne gennem ikke-angrebsaftaler og udveksling af følsomme oplysninger — bevis — tilregnelse af den ulovlige adfærd — bødens størrelse — overtrædelsens grovhed og varighed — skærpende omstændighed — gentagelse«

I sag C-511/11 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 26. september 2011,

Versalis SpA, tidligere Polimeri Europa SpA, Brindisi (Italien), ved avvocati M. Siragusa, F. Moretti og L. Nascimbene,

appellant,

den anden part i appelsagen:

Europa-Kommissionen ved V. Di Bucci, L. Malferrari og G. Conte, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt i første instans,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne M. Berger (refererende dommer), A. Borg Barthet, E. Levits og J.-J. Kasel,

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 9. januar 2013,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: italiensk.

Dom

1 Versalis SpA, tidligere Polimeri Europa SpA (herefter »Versalis«), har med appellen for Domstolen nedlagt påstand om hel eller delvis ophævelse af dom afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 13. juli 2011, Polimeri Europa mod Kommissionen (sag T-59/07, Sml. II, s. 4687, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten delvis frifandt Kommissionen for appellantens påstand om annullation af Kommissionens beslutning K(2006) 5700 endelig af 29. november 2006 om en procedure i henhold til artikel 81 [EF] og EØS-aftalens artikel 53 (sag COMP/F/38 638 – Butadiengummi og styrenbutadiengummi fremstillet ved emulsionspolymerisation) (herefter »den anfægtede beslutning«), for så vidt som den vedrører selskabet, og subsidiært om ophævelse eller nedsættelse af den bøde, som det er blevet pålagt.

2 Europa-Kommissionen har iværksat kontraappel med påstand om ophævelse af den appellerede dom, for så vidt som Retten derved annullerede den anfægtede beslutning, i det omfang der herved blev tilregnet en skærpende omstændighed på grund af gentagelse, og følgelig nedsatte den bøde, der er pålagt appellanten.

Tvistens baggrund og den anfægtede beslutning

3 Den 7. juni 2005 indledte Kommissionen en procedure i henhold til artikel 81 EF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde af 2. maj 1992 (EFT 1994 L 1, s. 3) vedrørende markedet for Butadiengummi (herefter »BG«) og styrenbutadiengummi fremstillet ved emulsionspolymerisation (herefter »SBG«), der er syntetiske gummier, der hovedsageligt anvendes inden for fremstillingen af dæk. Kommissionen sendte en første klagepunktsmeddelelse (herefter »den første klagepunktsmeddelelse«) til bl.a. Versalis, Eni SpA, appellantens moderselskab, der ejer 100% af kapitalen i sidstnævnte, og Syndial SpA, tidligere EniChem SpA (herefter »Syndial«), som er et andet af ENI-koncernens selskaber.

4 Den 6. april 2006 udfærdigede Kommissionen endnu en klagepunktsmeddelelse (herefter »den anden klagepunktsmeddelelse«). Efter at have gennemført en høring den 22. juni 2006 besluttede Kommissionen at afslutte proceduren, bl.a. med hensyn til Syndial.

5 Den administrative procedure resulterede den 29. november 2006 i, at Kommissionen vedtog den anfægtede beslutning. I henhold til artikel 1 i den denne beslutning tilsidesatte Versalis, Eni SpA og de øvrige virksomheder, som var adressater for den anfægtede beslutning, nemlig Bayer AG (herefter »Bayer«), The Dow Chemical Company, Dow Deutschland Inc., Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH og Dow Europe GmbH (herefter samlet »Dow«), Shell Petroleum NV, Shell Nederland BV og Shell Nederland Chemie BV (herefter samlet »Shell«), Unipetrol a.s., Kaučuk a.s. (herefter »Kaučuk«) og Trade Stomil sp. z o.o. (herefter »Stomil«), artikel 81 EF og artikel 53 i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde ved at deltage i en samlet og kontinuerlig aftale, inden for hvis rammer de var blevet enige om at fastsætte prismål, fordele kunderne gennem ikke-angrebsaftaler og udveksle følsomme oplysninger om priser, konkurrenter og kunder inden for BG-sektoren og SBG-sektoren i perioden for så vidt angår Versalis fra den 20. maj 1996 til den 28. november 2002.

6 I denne periode blev Eni-koncernens virksomhed vedrørende de berørte produkter ifølge 26. betragtning ff. til den anfægtede beslutning oprindeligt varetaget af EniChem Elastomeri Srl, der er et selskab, der blev kontrolleret indirekte af Eni SpA, gennem Enis datterselskab, EniChem SpA. Den 1. november 1997 blev EniChem Elastomeri Srl fusioneret med EniChem SpA. Eni SpA kontrollerede 99,97% af EniChem SpA. Den 1. januar 2002 overdrog EniChem SpA sin strategiske kemivirksomhed, inklusiv virksomheden vedrørende BG og SBG, til Versalis. Eni SpA har kontrolleret Versalis direkte og fuldt ud siden den 21. oktober 2002.

7 Hvad angår den bøde, der er pålagt ved den anfægtede beslutning, er den beregnet efter retningslinjerne for beregningen af bøder i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og artikel 65, stk. 5, i EKSF-traktaten (EFT 1998 C 9, s. 3, herefter »retningslinjerne«).

8 Kommissionen betragtede således først den begåede overtrædelse som »meget alvorlig« og fastsatte grundbeløbet for bødeberegningen ved at differentiere på grundlag af hver enkelt af de pågældende virksomheders salg af BG og SBG i løbet af 2001. Hvad angår EniChem, dvs. ethvert af Eni SpA ejet selskab, var salgsindtægterne fra BG og SBG ifølge 468. betragtning til den anfægtede beslutning 164,902 mio. EUR i 2001. På grundlag af dette salgsresultat var EniChem med hensyn til salget af BG og SBG den største virksomhed, der deltog i den omhandlede overtrædelse. På denne baggrund fastsatte Kommissionen grundbeløbet for den bøde, der blev pålagt Versalis, til 55 mio. EUR.

9 Dernæst anvendte Kommissionen multiplikationsfaktorer med henblik på afskrækkelse, der var trindelte i forhold til de pågældende virksomheders samlede omsætning i 2005. Kommissionen fandt, at der ikke skulle anvendes nogen multiplikationsfaktor med henblik på afskrækkelse hverken for Stomil, hvis omsætning var på 38 mio. EUR, eller for Kaučuk, hvis omsætning var på 2,718 mia. EUR, og anvendte multiplikationsfaktorer på 1,5 for Bayer, på 1,75 for Dow, på 2 for Eni SpA og for Versalis og på 3 for Shell, hvis omsætning var henholdsvis på 27,383 mia. EUR, 37,221 mia. EUR, 73,738 mia. EUR og 246,549 mia. EUR.

10 Hvad angår Versalis og Eni SpA blev bødebeløbet desuden forhøjet med 65% på grund af disse selskabers deltagelse i den omhandlede overtrædelse i seks år og seks måneder.

11 Endelig fandt Kommissionen, at »EniChem« allerede havde været adressat for to tidligere beslutninger, der konstaterede en overtrædelse af EU's konkurrenceret, nemlig Kommissionens beslutning 86/398/EØF af 23. april 1986 vedrørende en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/31 149 – Polypropylen) (EFT L 230, s. 1, herefter »polypropylenbeslutningen«) og Kommissionens beslutning 94/599/EF af 27. juli 1994 om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/31 865 – PVC) (EFT L 239, s. 14, herefter »PVC II-beslutningen«), og forhøjede for så vidt angår Versalis grundbeløbet med 50% på grund af gentagelse.

12 Kommissionen pålagde følgelig Versalis solidarisk med dets moderselskab, Eni SpA, en bøde på 272,25 mio. EUR i den anfægtede beslutnings artikel 2, litra c).

Sagen ved Retten og den appellerede dom

13 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 20. februar 2007 anlagde Versalis sag med påstand principalt om annullation af den anfægtede beslutning og subsidiært om annullation eller nedsættelse af den bøde, som selskabet var blevet pålagt. Versalis påberåbte sig i det væsentlige 16 anbringender til støtte for sine påstande.

14 Disse anbringender vedrørte bl.a. tilsidesættelse af retten til forsvar (tredje anbringende), ulovligheden af at tilregne Versalis overtrædelsen (syvende anbringende), manglende grundlag for fastslåelsen af kartellets eksistens og selskabets deltagelse heri (ottende og niende anbringende). Hvad angår den bøde, der var blevet pålagt appellanten, påberåbte selskabet sig, at bedømmelsen af overtrædelsens grovhed manglede grundlag (tiende anbringende), at fastsættelsen af multiplikationsfaktoren med henblik på afskrækkelse var ukorrekt (tolvte anbringende), og at forhøjelsen af bødens grundbeløb for gentagne overtrædelser var uberettiget (fjortende anbringende).

15 I den appellerede dom bemærkede Retten bl.a. følgende:

16 Hvad angår den påståede tilsidesættelse af retten til forsvar som følge af en uoverensstemmelse mellem den anden klagepunktsmeddelelse og den anfægtede beslutning fandt Retten i den appellerede doms præmis 84, at dette tredje anbringende byggede på den forudsætning, at »Kommissionen i klagepunktsmeddelelserne pålagde EniChem SpA (som ændrede navn til Syndial) ansvar for perioden fra den 20. maj 1996 til den 1. januar 2002, hvorimod den i den anfægtede beslutning kun opretholdt, at [Versalis] var ansvarlig, herunder for så vidt angår ovennævnte periode, hvori selskabet ikke havde udøvet virksomhed inden for fremstilling og salg af de omhandlede produkter«.

17 Retten bemærkede imidlertid i den appellerede doms præmis 85, at det blev fastslået i den anden klagepunktsmeddelelse, at Versalis måtte »anses for ansvarlig for overtrædelsen for så vidt angår perioden fra den 20. maj 1996 til den 28. november 2002«, og »[p]å samme måde som i den anfægtede beslutning (365.-373. betragtning) [er Versalis] ansvarlig for så vidt angår hele overtrædelsesperioden«. Retten konstaterede i den appellerede doms præmis 86, at det endvidere præciseredes i denne klagepunktsmeddelelse, at »der [måtte] pålægges Syndial et solidarisk ansvar for [Versalis'] overtrædelse for så vidt angår perioden fra den 1. januar til den 20. oktober 2002, fordi EniChem SpA kontrollerede 100% af [Versalis] kapital i dette tidsrum«. Det fulgte ifølge Retten heraf, at »det […] kun [er] for en begrænset periode, at Syndial i sin egenskab af moderselskab til [Versalis] fra den 1. januar til den 20. oktober 2002 [var pålagt] ansvar i den anden klagepunktsmeddelelse, og ikke for hele overtrædelsesperioden«. Retten fastslog som følge heraf i den appellerede doms præmis 87, at den forudsætning, Versalis havde lagt til grund, var fejlagtig.

18 Hvad angår afgørelsen om at tilregne appellanten overtrædelsen bemærkede Retten, at når to enheder udgør den samme økonomiske enhed, udelukker den omstændighed, at den enhed, som har begået overtrædelsen, stadig eksisterer, ikke i sig selv, at den enhed, hvortil den økonomiske virksomhed er overdraget, pålægges en sanktion. Dette gælder ifølge Retten således navnlig, når de pågældende enheder har været kontrolleret af den samme person og i det væsentlige har fulgt de samme kommercielle instrukser.

19 Retten fastslog i den appellerede doms præmis 126, at det i det foreliggende tilfælde var »ubestridt, at EniChem SpA og [Versalis] på tidspunktet for deres ulovlige adfærd ejedes fuldt ud, direkte eller indirekte, af det samme selskab, nemlig Eni [SpA]«. Det var Rettens opfattelse, at under disse omstændigheder var »princippet om personligt ansvar ikke til hinder for, at [Versalis] i det hele [var pålagt] en sanktion for den af EniChem SpA påbegyndte overtrædelse, som [Versalis] videreførte«. Retten fandt desuden i den appellerede doms præmis 129, at »der [var] risiko for, at en sanktion, der pålægges en virksomhed, som fortsat eksisterer retligt, men som ikke længere udøver økonomisk virksomhed, ikke [havde] nogen afskrækkende virkning«, og at »virksomhederne […] ville kunne undgå sanktioner af den enkle grund, at deres identitet var blevet ændret som følge af omstrukturering, overdragelser eller andre retlige eller organisatoriske ændringer«.

20 Hvad angår det manglende grundlag for fastslåelsen af kartellets eksistens fastslog Retten i den appellerede doms præmis 168 for det første, at Versalis' argument imod den anfægtede beslutnings afsnit 4.3, der har overskriften »Kartelmøder«, »for hvilket de væsentligste faktiske og retlige omstændigheder kun angives i bilag A 23 – A 25 til stævningen, følgelig ikke [opfyldte] kravene i artikel 21 i statutten for [Den Europæiske Unions Domstol] og artikel 44, stk. 1, litra c), i [Rettens] procesreglement«. Retten fandt følgelig, at det nævnte argument måtte afvises.

21 Hvad angår de påståede modsigelser mellem visse forklaringer, som Bayer og Dow har afgivet under den administrative procedure, og andre forklaringer, som de ansatte i disse selskaber har afgivet, fastslog Retten bl.a. i den appellerede doms præmis 180 og 198, at »svar, der gives på en virksomheds vegne som sådan, [har] en troværdighed, der er større end den, som et svar afgivet af et medlem af virksomhedens personale kunne have, uanset dennes personlige erfaringer eller meninger«.

22 Hvad angår kvalificeringen af den pågældende overtrædelse som »meget alvorlig« bemærkede Retten i den appellerede doms præmis 222, at den anfægtede beslutning sanktionerede indgåelsen af aftaler om prismål, opdeling af markedet, og udvekslingen af følsomme forretningsoplysninger, og at disse former for adfærd på grund af deres karakter udgjorde meget alvorlige overtrædelser. Retten tilføjede, at Kommissionen i denne beslutning havde anført, at »det ikke var muligt at måle [den] konkrete indvirkning [af kartellet]«, der havde omfattet hele EØS-området, selv om »de berørte virksomheder [havde] gennemført de omhandlede aftaler, som derfor havde haft indvirkning på markedet«. I den appellerede doms præmis 228 forkastede Retten Versalis' argumenter om, at kartellet ikke havde en sådan indvirkning. Hvad angår størrelsen af markedet, hvilket blot er ét af de elementer, som Kommissionen kunne tage i betragtning, fastslog Retten i den appellerede doms præmis 229, at »der ikke [var] grundlag for at fastslå, at Kommissionen begik en fejl i den anfægtede beslutning, da den ansatte det relevante marked til »mindst« 550 mio. EUR i 2001 [eller at det eventuelt] ville være kommet [Versalis] til skade, hvis dette tal fejlagtigt var blevet ansat for lavt«.

23 Hvad angår anbringendet om en ulovlig anvendelse af multiplikationsfaktoren med henblik på afskrækkelse fandt Retten i den appellerede doms præmis 250, at det klart fremgik af den anfægtede beslutning, på grundlag af hvilke omstændigheder Kommissionen fastsatte multiplikationsfaktoren for Eni SpA og Versalis, og at det ikke fremgik af den anfægtede beslutning, at Kommissionen tog andre omstændigheder i betragtning end de berørte virksomheders samlede omsætning og relative størrelse. Retten bemærkede i den appellerede doms præmis 251, at Bayers samlede omsætning i 2005 udgjorde 27,383 mia. EUR, Dows 37,221 mia. EUR (den var således 35,93% større end Bayers) og EniChems 73,738 mia. EUR (den var således 169,28% større end Bayers og 98,11% større end Dows).

24 På den baggrund kunne den omstændighed, at multiplikationsfaktoren for Versalis blev forhøjet med 14,28% i forhold til den, der var blevet fastsat for Dow (2 i forhold til 1,75), som for sit vedkommende var blevet forhøjet med 16,66% i forhold til den, der var blevet fastsat for Bayer (1,75 i forhold til 1,5), ifølge Retten ikke udgøre en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet. Tværtimod fandt Retten i den appellerede doms præmis 251, at Kommissionen på det nævnte grundlag kunne have fastsat en endnu højere multiplikationsfaktor. Retten bemærkede desuden, at Kommissionen ved fastsættelsen af bøden ikke er forpligtet til at anvende en bestemt matematisk formel, og den gjorde sig ikke skyldig i et åbenbart urigtigt skøn, da den ved valget af de multiplikationsfaktorer, den anvendte, tog hensyn til forskellen i de berørte virksomheders økonomiske kapacitet.

25 Hvad angår forhøjelsen af bøden for gentagne overtrædelser bemærkede Retten i den appellerede doms præmis 296, 298 og 299, at den anfægtede beslutning henviser til polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen og den omstændighed, at »EniChem« var adressat for disse beslutninger. Ifølge Retten fandt Kommissionen i det væsentlige, at den samme virksomhed som omhandlet i artikel 101 TEUF har gentaget en ulovlig adfærd. I denne forbindelse bemærkede Retten imidlertid, at Kommissionen »i 487. betragtning til den anfægtede beslutning [havde henvist] til »EniChem« generelt, idet dette begreb i 36. betragtning til beslutningen defineres som »ethvert af Eni ejet selskab««. Det nævnte udtryk er ifølge Retten »upræcist, i det mindste hvad angår de juridiske personer, som udgjorde den økonomiske enhed, som polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen var rettet til«. Retten tilføjede, at »det selskab, som polypropylenbeslutningen var rettet til, nemlig Anic [SpA], ikke [var] en af de juridiske personer, hvortil der henvises i [26.-35. betragtning til den anfægtede beslutning, der] hovedsageligt [havde] til formål at beskrive udviklingen i de selskaber, Eni [SpA] ejede under overtrædelsen, der fandt sted efter vedtagelsen af polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen«.

26 Retten bemærkede i den appellerede doms præmis 300, at Kommissionen ganske vist »i fodnote 262 til den anfægtede beslutning [henviste] til polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen, idet den anfør[te], at »Eni« var omfattet af disse beslutninger«, at udtrykket »Eni« »ikke [defineres] i den anfægtede beslutning«, eftersom Kommissionen i henvisninger til selskabet Eni »som moderselskab for de øvrige selskaber anvend[te] udtrykket »Eni SpA««. Retten fandt imidlertid i den appellerede doms præmis 301, at »[h]vis […] Kommissionen ved udtrykket »Eni« […] henvis[te] til de selskaber, der indgik i den »virksomhed« i artikel 81 EF's forstand, som udgjordes af de af Eni kontrollerede

juridiske personer, anførte den intet udførligt og præcist herom i den anfægtede beslutning«. Ifølge Retten havde »Kommissionen […] indskrænket sig til i sine skriftlige indlæg for Retten at anføre, at Eni »fuldt ud« kontrollerede de selskaber, som polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen var rettet til«. Retten tilføjede, at »[b]ortset fra at den ikke underbygges af noget bevis, [var] denne oplysning imidlertid ikke [anført] i den anfægtede beslutning«.

27 Retten fandt i den appellerede doms præmis 302, at »de berørte selskabers struktur og ejerskab i det foreliggende tilfælde [havde] gennemgået en meget kompliceret udvikling«, og at »polypropylenbeslutningen [var] rettet til Anic [SpA], uden at navnet Eni [SpA] forekommer i den«. »Hvad PVC II-beslutningen angår anførte Kommissionen [ifølge Retten] i ottende betragtning til denne, at [Anic SpA's] navn »nu« var EniChem SpA, og i 43. betragtning, at denne udvikling var en følge af »forskellige former for reorganisering«, uden at præcisere dette nærmere.« Retten bemærkede, at »[h]eller ikke i denne beslutning forekom[…] navnet Eni [SpA]«, og at »[p]å den baggrund påhvilede det Kommissionen at være særligt præcis og at anføre alle de udførlige oplysninger, der var nødvendige for, at det kunne fastslås, at de selskaber, den anfægtede beslutning er rettet til, og de selskaber, som polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen er rettet til, udgør en og samme »virksomhed««, hvilket Kommissionen ikke har gjort.

28 Retten tog følgelig anbringendet om den uberettigede forhøjelse af bødens grundbeløb for gentagne overtrædelser til følge, annullerede den anfægtede beslutnings artikel 2, litra c), i det omfang bøden heri fastsættes til 272,25 mio. EUR, og fastsatte bøden til 181,5 mio. EUR. Retten frifandt i øvrigt Kommissionen og pålagde hver part at bære deres egne omkostninger.

Parternes påstande

29 Versalis har nedlagt følgende påstande:

— Den appellerede dom ophæves helt eller delvis, for så vidt som Retten heri frifandt Kommissionen i sag T-59/07, og som følge heraf:

— annulleres den anfægtede beslutning helt eller delvis

— og/eller annulleres eller i det mindste nedsættes den bøde, som selskabet blev pålagt ved den nævnte beslutning.

— Subsidiært ophæves den appellerede dom helt eller delvis, for så vidt som Retten heri frifandt Kommissionen i sag T-59/07, og sagen hjemvises til Retten, med henblik på at den træffer afgørelse i realiteten i betragtning af de bemærkninger, Domstolen måtte fremsætte.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger såvel i appelsagen som i sag T-59/07.

— Kommissionens kontraappel forkastes, og Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

30 Kommissionen har nedlagt påstand om:

— Frifindelse.

— Den appellerede dom ophæves, for så vidt som Retten heri delvis annullerede den anfægtede beslutning med hensyn til tilregnelsen af en skærpende omstændighed på grund af gentagelse og følgelig nedsatte bøden.

— Appellanten tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Appellen

31 Til støtte for sine påstande har Versalis fremsat seks anbringender, der vedrører ændring af den appellerede dom og annullation af den anfægtede beslutning.

32 Med det første anbringende gøres det gældende, at Retten begik en retlig fejl og foretog en fejlfortolkning af den anden klagepunktsmeddelelse, idet den udelukkede, at der kunne foreligge en tilsidesættelse af retten til forsvar som følge af en uoverensstemmelse mellem den anden klagepunktsmeddelelse og den anfægtede beslutning. Det andet anbringende vedrører en retlig fejl for så vidt angår afgørelsen om at tilregne Versalis den pågældende overtrædelse samt den appellerede doms utilstrækkelig begrundelse i denne forbindelse. Det tredje anbringende vedrører i det væsentlige en tilsidesættelse af EU-retten, en urigtig gengivelse af beviserne samt Rettens manglende udførelse af en fuldstændig domstolskontrol. Det fjerde anbringende vedrører en urigtig beregning af bøderne og den uberettigede kvalificering af overtrædelsen som »meget alvorlig«, en begrundelsesmangel samt en ufuldstændig udøvelse af domstolskontrollen. Det femte anbringende vedrører i det væsentlige et urigtigt skøn og en utilstrækkelig begrundelse for så vidt angår Kommissionens fejlagtige fastsættelsen af multiplikationsfaktoren og tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet. Med det sjette anbringende gøres det gældende, at Retten foretog en tilsidesættelse og en fejlagtig anvendelse af EU-retten og behæftede den appellerede dom med en begrundelsesmangel, da den afviste visse bilag til stævningen.

Det første anbringende vedrørende en retlig fejl og en åbenbar urigtig fortolkning af den anden klagepunktsmeddelelse, idet Retten fandt, at der ikke forelå en tilsidesættelse af retten til forsvar som følge af en uoverensstemmelse mellem den anden klagepunktsmeddelelse og den anfægtede beslutning

Parternes argumenter

33 Versalis har anført, at Kommissionen i den anden klagepunktsmeddelelse og allerede i den første klagepunktsmeddelelse fandt, at selskabet skulle pålægges et solidarisk ansvar med EniChem SpA (nu Syndial) for næsten den samlede varighed af overtrædelsen, selv om det kun havde udøvet virksomhed inden for BG-sektoren og SBG-sektoren siden den 1. januar 2002. I den anfægtede beslutning derimod udelukkede Kommissionen, at Syndial kunne pålægges et direkte ansvar, og pålagde Versalis ansvaret for hele overtrædelsen. Retten afviste anbringendet vedrørende denne uoverensstemmelse og bemærkede, at den anden klagepunktsmeddelelse kun pålagde Syndial ansvaret for en begrænset periode, og at det fulgte heraf, at den forudsætning, Versalis havde lagt til grund, var fejlagtig. Kommissionen havde imidlertid i den anden klagepunktsmeddelelses punkt 415 og 416 fastslået, at Syndial havde deltaget individuelt i overtrædelsen fra den 20. maj 1996 til den 20. oktober 2002.

34 Ifølge Versalis er den forudsætning, som selskabet havde lagt til grund, korrekt, og Retten burde have taget anbringendet om en tilsidesættelse af retten til forsvar til følge. Versalis havde således ikke haft mulighed for at reagere på den tilregnelse af ansvaret, der fremgår af den anfægtede beslutning. Der skal således sondres mellem at blive pålagt et solidarisk ansvar med et andet selskab og at blive pålagt eneansvaret eller blive pålagt et solidarisk ansvar med ét selskab, idet de selskaber, der bliver pålagt en bøde, der skal betales solidarisk, i princippet er forpligtede til at deltage ligeligt i betalingen af denne bøde. Appellanten havde desuden valgt sin forsvarsstrategi for Kommissionen på baggrund af det forhold, at den anden klagepunktsmeddelelse påtænkte at pålægge Syndial solidarisk ansvar for næsten hele overtrædelsen. Versalis havde derfor besluttet at koncentrere sit forsvar om de begivenheder, der fandt sted i løbet af den periode, hvor selskabet selv havde varetaget den pågældende virksomhed, dvs. fra den 1. januar til den 28. november 2002.

35 Kommissionen har hertil anført, at den i den anden klagepunktsmeddelelses punkt 416 klart har henvist til Versalis' individuelle ansvar for den pågældende overtrædelse i perioden mellem den 20. maj 1996 og den 28. november 2002 og til Syndials individuelle ansvar for den pågældende overtrædelse i perioden mellem den 20. maj 1996 og den 20. oktober 2002. Kommissionen fandt

ligeledes i den anden klagepunktsmeddelelses punkt 353, at Syndial kunne findes solidarisk ansvarlig for den overtrædelse, som Versalis havde begået, i perioden mellem den 1. januar og den 20. oktober 2002. I den nævnte klagepunktsmeddelelse blev appellanten således pålagt et individuelt ansvar for hele kartellets varighed.

36 Det er ifølge Kommissionen ikke særlig sandsynligt, at Versalis havde besluttet sig for ikke at forsvare sig tilstrækkeligt udelukkende på grund af den omstændighed, at en del af sanktionen, der svarer til ansvaret for perioden fra den 1. januar til den 20. oktober 2002, kunne bæres solidarisk af et andet selskab i samme koncern. Versalis og Syndial havde besluttet at koordinere deres forsvar ved at koncentrere sig om forskellige perioder, idet de dog hver især udtrykkeligt henviste til den andens indlæg med hensyn til de resterende perioder. Versalis har ikke forsøgt at godtgøre, at proceduren kunne have ført til et andet resultat, hvis den anden klagepunktsmeddelelse havde udelukket Syndials ansvar.

Domstolens bemærkninger

37 Hvad angår Rettens konstateringer i den appellerede doms præmis 84-87, hvorefter det for det første kun var for en begrænset periode, at Syndial i sin egenskab af moderselskab til Versalis fra den 1. januar til den 20. oktober 2002 blev pålagt ansvar i den anden klagepunktsmeddelelse, og ikke for hele overtrædelsesperioden, og Versalis' anbringende for Retten vedrørende en uoverensstemmelse mellem denne klagepunktsmeddelelse og den anfægtede beslutning for det andet hviler på en fejlagtigt forudsætning, må det fastslås, at disse konstateringer reelt er ukorrekte.

38 Som Versalis således med rette har bemærket i appellen, fastsætter den anden klagepunktsmeddelelses punkt 416, at Syndial var en del af den virksomhed, der havde begået den pågældende overtrædelse, og som bestod af Eni SpA, Versalis og Syndial, fra den 20. maj 1996 til den 20. oktober 2002, og ikke blot mellem den 1. januar til den 20. oktober 2002. Retten kunne således ikke afvise Versalis' anbringende vedrørende en uoverensstemmelse mellem på den ene side den anden klagepunktsmeddelelse og på den anden side den anfægtede beslutning, der i modsætning til denne klagepunktsmeddelelse ikke var rettet til Syndial, alene ud fra den ene betragtning, at dette anbringende hvilede på en »fejlagtig« forudsætning.

39 Det må imidlertid konstateres, at Retten ikke har begået en fejl ved at fastslå, at den anfægtede beslutning ikke i denne forbindelse var behæftet med en fejl, der for så vidt angår Versalis udgør en tilsidesættelse af retten til forsvar.

40 Som det netop fremgår af dette punkt 416, har Kommissionen således lagt til grund, at Eni SpA, Versalis og Syndial udgjorde én virksomhed som omhandlet i artikel 101 TEUF, i hvert fald i perioden fra den 20. maj 1996 til den 20. oktober 2002, dvs. i næsten hele overtrædelsens varighed. Versalis kunne derfor ikke være i tvivl om, at enhver konkurrencebegrænsende adfærd fra den således afgrænsede virksomheds side og dermed enhver konkurrencebegrænsende adfærd fra Syndials side ville blive henregnet til Versalis. Hvis Versalis på trods af denne omstændighed besluttede ikke at tage stilling til den påståede konkurrencebegrænsende adfærd mellem den 20. maj 1996 og den 1. januar 2002 og i denne forbindelse forlade sig på Syndials forsvar, henhører dette under denne virksomheds valg og kan ikke udgøre en tilsidesættelse af retten til forsvar. For fuldstændighedens skyld synes denne fordeling af opgaver med henblik på at besvare Kommissionens klagepunkter i øvrigt ikke at være til skade for Versalis.

41 Den omstændighed, at Kommissionen i den anden klagepunktsmeddelelses punkt 353 bemærkede, at Versalis og Syndial desuden skulle pålægges solidarisk ansvar for perioden mellem den 1. januar og den 20. oktober 2002, ændrer ikke denne konklusion. Det nævnte punkt 353 understreger blot, at det således fremgår klart af denne klagepunktsmeddelelses punkt 354-356, at der selv i denne periode,

hvor Versalis kun var indirekte kontrolleret af Eni SpA, forelå en uafbrudt økonomisk kontinuitet for så vidt angår den virksomhed som omhandlet i artikel 101 TEUF, der bestod af Eni SpA, Versalis og Syndial.

42 Selv om Versalis har gjort gældende, at den antagelse, at selskabet kun blev pålagt solidarisk ansvar for en overtrædelse med to andre selskaber, klart adskiller sig fra den antagelse, at det blev pålagt solidarisk ansvar med kun ét andet selskab, har det på ingen måde godtgjort, hvordan den anfægtede beslutning kunne føre til et andet resultat, hvis selskabet under proceduren for Kommissionen havde vidst, at den anfægtede beslutning var rettet ikke til Syndial, men alene til Eni SpA og Versalis selv.

43 Det følger heraf, at de argumenter vedrørende en tilsidesættelse af retten til forsvar som følge af en uoverensstemmelse mellem den anden klagepunktsmeddelelse og den anfægtede beslutning, idet sidstnævnte i sidste ende ikke var rettet til Syndial, som er fremført til støtte for det første anbringende i appellen, er uden grundlag retligt såvel som faktisk, og allerede af denne grund, som skal erstatte Rettens grund, skal dette anbringende forkastes.

Det andet anbringende vedrørende en retlig fejl for så vidt angår afgørelsen om at tilregne Versalis den pågældende overtrædelse samt en utilstrækkelig begrundelse for afvisningen af de argumenter, som appellanten havde fremført i denne forbindelse

Parternes argumenter

44 Retten har ifølge Versalis tilsidesat det grundlæggende princip om personligt ansvar ved at afvise anbringendet om fejlagtig pålæggelse af ansvaret som følge af begivenheder, der fandt sted i perioden fra den 20. maj 1996 til den 1. januar 2002. Versalis er således af den opfattelse, at Kommissionen burde have fastlagt to separate ansvar for Syndial og for Versalis for denne periode.

45 Versalis har i denne forbindelse gjort gældende, at Domstolen har fastslået, at det kun er muligt at fravige princippet om personligt ansvar i særlige undtagelsestilfælde og på bestemte betingelser, der ikke er opfyldt i det foreliggende tilfælde. Syndial er således ikke ophørt med at eksistere i retlig eller økonomisk forstand, virksomheden vedrørende BG og SBG er ikke blevet overført med henblik på at undgå reglerne om beskyttelsen af konkurrencen, og Versalis og Syndial var ikke afhængig af den samme offentlige myndighed. Appellanten har heller ikke afgivet en spontan erklæring med henblik på at påtage sig ansvaret for Syndials adfærd.

46 Ifølge Versalis forelå der heller ikke nogen risiko for en manglende afskrækkende virkning i det tilfælde, hvor ansvaret pålægges Syndial snarere end Versalis, idet dette selskab stadig udøver økonomisk aktivitet og er i stand til at betale bøden. Risikoen for forringelse af den afskrækkende virkning udgør ifølge retspraksis imidlertid et grundparameter, der giver mulighed for at fravige princippet om personligt ansvar. Versalis henviser i denne forbindelse bl.a. til præmis 144 i dom af 29. marts 2011, ThyssenKrupp Nirosta mod Kommissionen (sag C-352/09 P, Sml. I, s. 2359).

47 Retten har under alle omstændigheder undladt at undersøge, hvor tætte de økonomiske og organisatoriske forbindelser mellem Versalis og Syndial var, og har blot konstateret, at disse to selskaber »ejedes fuldt ud, direkte eller indirekte, af [Eni SpA]«. Retten begik således en retlig fejl. Retten har heller ikke i tilstrækkeligt omfang begrundet afvisningen af de argumenter, der blev fremført for den i denne forbindelse.

48 Kommissionen har hertil anført, at Domstolen ikke har begrænset ansvaret for det erhvervende selskab til de situationer, hvor det overdragende selskab har stoppet alle økonomiske aktiviteter. Ifølge retspraksis er alene en »strukturel forbindelse« mellem to selskaber, der er del af den samme koncern, afgørende, og dette princip er ikke begrænset til de situationer, hvor de pågældende virksomheder er afhængige af den samme offentlige myndighed.

49 Kommissionen er af den opfattelse, at Versalis' argument om, at der, eftersom Syndial var et eksisterende og operationelt selskab, ikke forelå nogen risiko for en manglende afskrækkende virkning i det tilfælde, hvor ansvaret blev pålagt Syndial og ikke appellanten, er irrelevant, idet retspraksis ikke begrænser muligheden for at pålægge den erhvervende virksomhed en sanktion til det tilfælde, hvor det overdragende selskab er ophørt med at eksistere i retlig eller økonomisk forstand.

50 Hvad angår de økonomiske og organisatoriske forbindelser mellem Versalis og Syndial har Domstolen i dom af 7. januar 2004, Aalborg Portland m.fl. mod Kommissionen (forenede sager C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P og C-219/00 P, Sml. I, s. 123), fastslået, at der var tale om strukturelle forbindelser, der begrundede, at den erhvervende virksomhed blev pålagt en sanktion, alene af den grund, at den virksomhed, der havde deltaget i kartellet, havde overdraget den pågældende virksomhed til et andet selskab, som det kontrollerede med 50%. Det er derfor åbenlyst, at der i det foreliggende tilfælde forelå en økonomisk kontinuitet, da det erhvervende selskab kontrolleres med 100%. Den appellerede dom er i denne forbindelse tilstrækkeligt begrundet.

Domstolens bemærkninger

51 Ifølge fast retspraksis vedrører EU-konkurrenceretten virksomheders aktiviteter, og begrebet virksomhed omfatter enhver enhed, som udøver økonomisk virksomhed, uanset denne enheds retlige status og dens finansieringsmåde. Når en sådan økonomisk enhed overtræder konkurrencereglerne, påhviler det den ifølge princippet om personligt ansvar at stå til regnskab for overtrædelsen (jf. i denne retning bl.a. dom af 11.12.2007, sag C-280/06, ETI m.fl., Sml. I, s. 10893, præmis 38 og 39 og den deri nævnte retspraksis).

52 Domstolen har allerede fastslået, at når to enheder udgør samme økonomiske enhed, er den omstændighed, at den enhed, som har begået overtrædelsen, endnu eksisterer, nemlig ikke i sig selv til hinder for, at den enhed, som har overtaget de økonomiske aktiviteter, pålægges en sanktion. En sådan sanktionsfastsættelse er navnlig berettiget, når de pågældende enheder kontrolleres af den samme person og, henset til de tætte bånd, som forener dem på det økonomiske og organisatoriske plan, i alt væsentligt har fulgt de samme kommercielle instrukser (jf. dommen i sagen ETI m.fl., præmis 48 og 49 og den deri nævnte retspraksis).

53 Som det fremgår af 368. og 369. betragtning til den anfægtede beslutning, har Kommissionen i det foreliggende tilfælde lagt til grund, at Eni SpA, Versalis og Syndial udgjorde én enkelt virksomhed i overtrædelsesperioden. Da Eni SpA i denne overtrædelsesperiode direkte eller indirekte ejede hele eller størstedelen af kapitalen ikke blot i Versalis, men også i Syndial, hvilket Versalis ikke har bestridt, kunne Kommissionen desuden i overensstemmelse med retspraksis støtte sig på en formodning om, at Eni SpA faktisk udøvede en afgørende indflydelse på sine datterselskaber (jf. i denne retning dom 3.5.2012, sag C-289/11 P, Legris Industries mod Kommissionen, præmis 46-48 og den deri nævnte retspraksis). Denne formodning er ikke blevet afkræftet i det foreliggende tilfælde.

54 Henset til disse omstændigheder skal det fastslås, at Kommissionen var berettiget til at tilregne Versalis al den ulovlige adfærd, som Syndial har begået, selv om Syndial fortsat eksisterer.

55 Denne konklusion kan ikke ændres af den omstændighed, at Domstolen i dommen i sagen ThyssenKrupp Nirosta mod Kommissionen fastslog, at den situation, hvor den enhed, som har begået overtrædelsen, retligt eller økonomisk er ophørt med at eksistere, også er omfattet af det tilfælde, der er nævnt i denne doms præmis 52, idet en sanktion pålagt en virksomhed, som ikke længere udøver økonomisk aktivitet, risikerer at miste sin afskrækkende virkning (jf. dommen i sagen ThyssenKrupp Nirosta mod Kommissionen, præmis 144), eftersom det netop ikke fremgår af denne dom, at den omstændighed, at en enhed, der ikke har begået overtrædelsen, tilregnes denne overtrædelse, er begrænset til de tilfælde, hvor pålæggelsen af en sanktion for det selskab, der har begået en overtrædelse, ikke har en afskrækkende virkning.

56 I dommen i sagen ETI m.fl., som Domstolen udtrykkeligt har henvist til i præmis 144 i dommen i sagen ThyssenKrupp Nirosta mod Kommissionen, fastslog Domstolen således, at Kommissionen var berettiget til at henføre den pågældende overtrædelse til et selskab, der ikke havde begået den ulovlige adfærd i en situation, hvor den enhed, der har begået overtrædelsen, fortsat eksisterede som økonomisk aktør på andre markeder (jf. dommen i sagen ETI m.fl., præmis 45). Domstolen begrundede sin afgørelse med, at selskaberne på tidspunktet for deres ulovlige adfærd ejedes fuldt ud, direkte eller indirekte, af den samme offentlige myndighed (dommen i sagen ETI m.fl., præmis 50).

57 Det skal endvidere konstateres, at rækkevidden af dommen i sagen ETI m.fl. ikke i modsætning til det, Versalis har anført, er begrænset til de tilfælde, hvor de pågældende enheder er kontrolleret af en offentlig myndighed. I denne doms præmis 44 fastslog Domstolen således, at den omstændighed, at en overførsel af aktiviteter ikke besluttes af private, men af lovgivere med henblik på en privatisering, er uden betydning. Domstolen fandt således, at der eventuelt ville kunne foreligge tvivl om, hvorvidt den enhed, som rettigheden er overgået til, kan tilregnes en overtrædelse i tilfælde, hvor der højst er tale om en fælles kontrol, som udøves af en offentlig myndighed, men Domstolen har fjernet denne tvivl. Der kan derimod ikke foreligge tvivl om en sådan tilregnelse i det tilfælde, hvor denne kontrol – som i det foreliggende tilfælde – udøves af et privatretligt selskab.

58 Henset til det ovenstående har Retten således ikke begået en retlig fejl ved at fastslå, at Kommissionen gyldigt kunne tilregne Versalis hele den pågældende konkurrencebegrænsende adfærd.

59 Hvad angår den påståede begrundelsesmangel har Retten i den appellerede doms præmis 120-131 detaljeret beskrevet, hvorfor den fandt det anbringende, der var fremført i denne forbindelse i første instans, ugrundet. Den appellerede doms begrundelse giver således ikke anledning til nogen tvivl med hensyn til de betragtninger, som Retten lagde til grund for sin dom, og den giver følgelig Domstolen mulighed for at udøve sin kontrol. Det følger heraf, at den appellerede dom ikke er behæftet med nogen begrundelsesmangel i denne forbindelse.

60 Da ingen af de argumenter, der er fremført til støtte for det andet anbringende i appellen, kan tiltrædes, skal dette anbringende forkastes som ugrundet.

Det tredje anbringende om en tilsidesættelse og en urigtig anvendelse af EU-retten, en urigtig gengivelse af beviserne samt Rettens manglende udførelse af en fuldstændig domstolskontrol

Parternes argumenter

61 Ifølge Versalis forkastede Retten med urette argumenterne om de påståede modsigelser mellem de tre forklaringer, som Bayer har afgivet via sin juridiske rådgiver, K., og de argumenter, der er fremført af Versalis selv vedrørende en forklaring, der er afgivet af N., der er ansat hos Dow. Retten baserede sig i den forbindelse i den appellerede doms præmis 180 og 198 på princippet om, at svar på Kommissionens spørgsmål, der gives på en virksomheds vegne som sådan, har en troværdighed, der er større end den, som et svar afgivet af et medlem af denne virksomheds personale kunne have.

62 Disse argumenter vedrørte imidlertid i hvert enkelt tilfælde modsigelser mellem forklaringer, der var afgivet på de pågældende virksomheders vegne. Som det bl.a. fremgår af afskrifterne af de mundtlige forklaringer, der er afgivet under den administrative procedure, har N., der var et direkte vidne til den pågældende overtrædelse og har givet en beskrivelse af de faktiske omstændigheder, som er meget forskellig fra den rekonstruktion, som Kommissionen har foretaget i den anfægtede beslutning, afgivet forklaring på Dows og ikke egne vegne. Retten begik således en retlig fejl ved at anvende »princippet om forrang« for forklaringerne fra de pågældende virksomheder selv i forhold til forklaringerne fra disse virksomheders ansatte og forkastede følgelig de diskulperende beviser, som Versalis havde fremført, vedrørende det antal omstændigheder, der skal tages i betragtning ved vurderingen af, om der foreligger det nævnte kartel.

63 Versalis har anført, at det er nødvendigt at foretage en ny undersøgelse af de nævnte argumenter med henblik på at kontrollere, om de kontakter mellem konkurrenterne, der er nævnt i den anfægtede beslutning, reelt udgjorde et kartel vedrørende prisfastsættelse og markedsopdeling, eller om der blot var tale om lejlighedsvise overtrædelser af EU's konkurrenceregler, der højst bestod i udveksling af følsomme oplysninger. Versalis har bemærket, at visse af de faktiske omstændigheder, som ansøgerne om bødenedsættelse havde fremlagt, allerede blev afvist i forbindelse med Rettens domme af 13. juli 2011, Kaučuk mod Kommissionen (sag T-44/07, Sml. II, s. 4601), Unipetrol mod Kommissionen (sag T-45/07, Sml. II, s. 4629), og Trade-Stomil mod Kommissionen (sag T-53/07, Sml. II, s. 4657), der blev afsagt i sager anlagt af tre andre selskaber, der var adressater for den anfægtede beslutning, nemlig Kaučuk, Unipetrol a.s. og Stomil, og som førte til en fuldstændig annullation af denne beslutning, for så vidt som den vedrørte disse selskaber.

64 Kommissionen har gjort gældende, at den pågældende overtrædelse er konstateret på grundlag af omfattende beviser, hvoraf kun nogle er bestridt ved Retten. Den omstændighed, at Retten gav Bayers forklaring en større bevisværdi end de øvrige forklaringer, skyldes, at denne forklaring støttes af andre oplysninger i sagsakterne, der ikke er bestridt af Versalis. De forklaringer, som Versalis har påberåbt sig, kan under alle omstændigheder ikke modsige de andre forklaringer, som den anfægtede beslutning er baseret på, og det er indlysende, at disse spørgsmål er omfattet af fastlæggelsen af de faktiske omstændigheder. Denne falder imidlertid uden for Domstolens prøvelsesret.

Domstolens bemærkninger

65 Ved det tredje anbringende har Versalis i det væsentlige gjort gældende, at Retten har begået en fejl ved at give visse forklaringer, der er afgivet på Bayer og Dows vegne, en særlig høj beviskraft, selv om andre forklaringer, der hidrører fra samme virksomhed, og som ligeledes er afgivet på deres vegne, er i strid med disse første forklaringer.

66 Det følger af fast praksis, at alene Retten er kompetent til dels at fastlægge de faktiske omstændigheder i sagen, når bortses fra tilfælde, hvor den indholdsmæssige urigtighed af dens konstateringer følger af akterne i den sag, Retten har behandlet, dels at tage stilling til disse faktiske omstændigheder. Vurderingen af de faktiske omstændigheder er følgelig ikke et retsspørgsmål og er dermed ikke undergivet Domstolens prøvelsesret, medmindre beviserne herfor er gengivet urigtigt (jf. bl.a. dommen i sagen Legris Industries mod Kommissionen, præmis 51 og den deri nævnte retspraksis).

67 I den foreliggende sag baserer Versalis ikke sine påstande på en materiel unøjagtighed af Rettens konstateringer, som følger af sagsakterne.

68 Hvad angår en eventuel urigtig gengivelse af beviser har Versalis i punkt 35 i selskabets appelskrift taget udgangspunkt i, at dets argumentation »vedrører« en sådan urigtig gengivelse, som Retten foretog, idet denne udelukkede vigtige diskulperende beviser, som Versalis har fremført, vedrørende de samlede omstændigheder, der skal tages i betragtning ved vurderingen af, om der foreligger det pågældende kartel.

69 I denne forbindelse skal det fastslås, at det fremgår af ordlyden af den appellerede doms præmis 180 og 198, at det nævnte udgangspunkt, hvorefter Retten i det væsentlige undlod at tage hensyn til diskulperende beviser, som Versalis har fremført, idet den gav visse forklaringer, der er afgivet på Bayer og Dows vegne, en særlig høj beviskraft, er fejlagtigt. Retten konstaterede blot i de nævnte præmis 180 og 198, at forklaringerne fra de ansatte i Bayer og Dow således ikke kan have »større« bevisværdi end selskabernes forklaringer.

70 Som det bl.a. fremgår af den appellerede doms præmis 180 og 197, baserede Retten desuden sin vurdering af de faktiske omstændigheder ikke blot på forklaringerne fra Bayer og Dow, men ligeledes på forklaringerne fra Shell og på flere dokumentbeviser.

71 Det følger heraf, at Versalis i virkeligheden kritiserer selve den bedømmelse, som Retten foretog af de faktiske omstændigheder, beviserne og argumenterne herom, og således kritiserer Retten for, at den ikke fandt den argumentation, som selskabet har fremført for at godtgøre, at der ikke forelå en overtrædelse, tilstrækkelig. Versalis anmoder således Domstolen om at foretage en ny vurdering af de af Retten fastslåede faktiske omstændigheder og af de fremførte beviser, hvilket ifølge den i denne doms præmis 66 nævnte retspraksis falder uden for Domstolens prøvelsesret.

72 De argumenter, som Versalis har fremført, til støtte for det tredje anbringende i appellen samt anbringendet som sådan skal derfor afvises.

Det fjerde anbringende om en tilsidesættelse af EU-retten for så vidt angår bødeberegningen og kvalificeringen af overtrædelsen som »meget alvorlig«, om en begrundelsesmangel samt om en ufuldstændig udøvelse af domstolskontrollen

Parternes argumenter

73 Versalis har for det første gjort gældende, at Retten med urette i den appellerede doms præmis 225 fastslog, at »aftaler eller samordnet praksis, der, som i den foreliggende sag, har til formål at fastsætte prismål eller fordele markedsandele, kan kvalificeres som meget alvorlige overtrædelser, alene på grund af deres art, uden at Kommissionen skal godtgøre overtrædelsens konkrete indvirkning på markedet«. Ifølge Versalis følger det således af punkt 1 A, første afsnit, i retningslinjerne og af Rettens praksis, at Kommissionen ved vurderingen af en overtrædelses grovhed skal tage hensyn til overtrædelsens konkrete indvirkning på markedet, når denne kan måles. Den første klagepunktsmeddelelse, hvor Kommissionen i denne forbindelse har foretaget en grundig undersøgelse i modsætning til den fremgangsmåde, der er fulgt i den anden klagepunktsmeddelelse, samt de undersøgelser, der er vedlagt stævningen, viser imidlertid, at denne indvirkning, der var begrænset, i det foreliggende tilfælde reelt kunne måles.

74 Det fremgår af Rettens praksis, at horisontale prisaftaler desuden kan betragtes som blot »alvorlige« eller berettige, at der pålægges en nedsat bøde, såfremt deres skadelige virkninger på markedet – som det er tilfældet i den foreliggende sag – er begrænsede.

75 Versalis har subsidiært gjort gældende, at Kommissionen var forpligtet til at angive de faktorer, som den har taget i betragtning for at begrunde forhøjelsen af bødens udgangsbeløb til mere end det gældende mindstebeløb på 20 mio. EUR som fastsat i retningslinjerne for »meget alvorlige« overtrædelser. Retten begik således en retlig fejl ved ikke at have fastslået dette.

76 Versalis har for det andet anført, at Retten ikke på en »rimelig og sammenhængende måde« fastslog, hvilke vigtige faktorer der indgår i vurderingen af overtrædelsens grovhed. Retten angav blot, at det var tilstrækkeligt, at Kommissionen i denne forbindelse fastslog, at den anfægtede adfærd på grund af sin karakter var »meget alvorlig«, og Retten undlod at tage hensyn til overtrædelsens indvirkning på markedet. Appellanten havde imidlertid givet Retten oplysninger, for at den kunne foretage en konkret undersøgelse, hvorfor den var forpligtet til at foretage en sådan undersøgelse, give sin egen vurdering af disse oplysninger og drage konklusionerne heraf med henblik på anmodningen om en bødenedsættelse.

77 Versalis har for det tredje gjort gældende, at Retten foretog en urigtig gengivelse af de faktiske omstændigheder, idet den ikke tog korrekt hensyn til vigtige oplysninger i sagen. Retten fastslog således i den appellerede doms præmis 229, at »der ikke [var] grundlag for at fastslå, at Kommissionen begik en fejl i den anfægtede beslutning, da den ansatte det relevante marked til »mindst« 550 mio. EUR i 2001«. Som det fremgår af sagsakterne i første instans, reducerede Kommissionen imidlertid den pågældende samlede markedsværdi drastisk og antog således fejlagtigt, at kartellet omfattede næsten 90% i stedet for 60% af dette marked, således som den havde angivet i den anden klagepunktsmeddelelse.

78 I modsætning til betragtningerne i den nævnte præmis 229, hvorefter »[der] intet [var], der [gav] grundlag for at antage, at det ville være kommet [Versalis] til skade, hvis dette tal fejlagtigt var blevet ansat for lavt«, er markedsandelene for de virksomheder, som er impliceret i overtrædelsen, blandt de faktorer, der er potentielt afgørende for vurderingen af overtrædelsens alvor. Den markedsandel, der vedrørte det påståede kartel, skulle desuden under alle omstændigheder betragtes som endnu mindre end den, der var udregnet i den anfægtede beslutning på grund af udelukkelsen af to virksomheder, der oprindeligt var materielt involverede, nemlig Kaučuk og Stomil, fra kartellets medlemsgruppe.

79 Kommissionen har heroverfor anført, at det fremgår af fast retspraksis, at de horisontale prisaftaler hører til de alvorligste overtrædelser af EU-konkurrenceretten. Det følger bl.a. af dom af 3. september 2009, Prym og Prym Consumer mod Kommissionen (sag C-534/07 P, Sml. I, s. 7415, præmis 75), og af 8. december 2011, KME Germany m.fl. mod Kommissionen (sag C-272/09 P, Sml. I, s., 12789, præmis 34), samt af retningslinjerne, at et sådant kartels konkrete indvirkning på markedet ikke er et afgørende kriterium for fastsættelsen af bødens størrelse, men kun er et element blandt andre, der kan tages i betragtning, såfremt det er måleligt. Den omstændighed, at Kommissionen i den anden klagepunktsmeddelelse opgav den analyse af prisudviklingen på de pågældende markeder, der var indeholdt i den første klagepunktsmeddelelse, betyder imidlertid ikke, at det pågældende kartel ikke har haft indvirkning på markedet, hvilket appellanten heller ikke har godtgjort.

80 Ifølge Kommissionen ville identifikationen af specifikke virkninger på markedet under alle omstændigheder blot have udgjort endnu et forhold, som ville have givet den mulighed for at forhøje bødens grundbeløb.

81 Det er endelig med rette, at Retten ikke tog hensyn til de markedsundersøgelser, som Versalis havde fremlagt, da den pågældende overtrædelse kunne betragtes som »meget alvorlig« i kraft af sin art, og de nævnte undersøgelser er baseret på ufuldstændige oplysninger. Hvad angår det pågældende markeds værdi har Kommissionen gjort gældende, at Retten på ingen måde foretog en urigtig gengivelse af de faktiske omstændigheder, da den ansatte den til »mindst« 550 mio. EUR i 2001. Kommissionen lagde ved vurderingen af overtrædelsens grovhed under alle omstændigheder ikke den andel af markedet, der blev kontrolleret af de deltagende virksomheder, til grund.

Domstolens bemærkninger

82 Hvad for det første angår relevansen af virkningerne af den pågældende overtrædelse bemærkes, at det følger af fast retspraksis, at grovheden af overtrædelserne af EU-konkurrenceretten skal fastslås på grundlag af en lang række forhold, uden at der er opstillet en bindende eller udtømmende liste over de kriterier, som obligatorisk skal tages i betragtning (jf. bl.a. dom af 19.12.2012, sag C-445/11 P, Bavaria mod Kommissionen, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis). Hvad nærmere angår en overtrædelses konkrete indvirkning på markedet er denne ikke et afgørende kriterium for fastsættelsen af bødens størrelse (jf. dommen i sagen KME Germany m.fl. mod Kommissionen, præmis 34, og dom af 8.12.2011, sag C-389/10 P, KME Germany m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 13125, præmis 44).

83 De horisontale prisaftaler eller markedsopdelinger kan desuden kvalificeres som meget alvorlige overtrædelser, alene på grund af deres art, uden at Kommissionen skal godtgøre overtrædelsens konkrete indvirkning på markedet (jf. bl.a. kendelse af 13.12.2012, sag C-654/11 P, Transcatab mod Kommissionen, præmis 42). I dette tilfælde udgør overtrædelsens konkrete indvirkning kun et element blandt andre, der, såfremt det er måleligt, giver Kommissionen mulighed for at forhøje udgangsbeløbet for bøden, ud over det påregnelige mindstebeløb på 20 mio. EUR (dommen i sagen Prym og Prym Consumer mod Kommissionen, præmis 75).

84 Selv hvis Retten havde taget hensyn til den pågældende overtrædelses konkrete indvirkning på markedet, hvis det antages, at denne indvirkning reelt var målelig, havde den følgelig gjort det for fuldstændighedens skyld. Da den pågældende overtrædelse desuden på grund af sin karakter udgør en

meget alvorlig overtrædelse, kunne en hensyntagen til dens konkrete indvirkning kun føre til en forhøjelse af bøden. Dette argument, der er fremsat af Versalis, er derfor irrelevant (jf. i denne retning dommen i sagen Prym og Prym Consumer mod Kommissionen, præmis 75, samt kendelsen i sagen Transcatab mod Kommissionen, præmis 43 og 44).

85 Hvad for det andet angår argumentet om, at Retten ikke på en rimelig og sammenhængende måde fastslog, hvilke vigtige faktorer der indgår i vurderingen af overtrædelsens grovhed, idet den undlod at foretage en undersøgelse af de oplysninger, som Versalis havde fremlagt, give sin egen vurdering af disse oplysninger og drage konklusionerne heraf med henblik på anmodningen om en bødenedsættelse, er det tilstrækkeligt at fastslå, at Retten i den appellerede doms præmis 219-233 gav en detaljeret oversigt over de faktorer, som den tog hensyn til ved vurderingen af overtrædelsens grovhed. Dette argument er derfor ugrundet. Den omstændighed, at Retten ved udøvelsen af sin fulde prøvelsesret i denne forbindelse desuden bekræftede flere af de elementer, der indgår i den vurdering, Kommissionen har foretaget i den anfægtede beslutning, kan ikke ændre på denne konklusion (jf. i denne retning dom af 22.11.0212, sag C-89/11 P, E.ON Energie mod Kommissionen, præmis 133).

86 Hvad for det tredje angår argumentationen om, at Retten foretog en urigtig gengivelse af de faktiske omstændigheder, idet den fastslog, at der ikke var grundlag for at fastslå, at Kommissionen begik en fejl, da den ansatte det relevante marked »til »mindst« 550 mio. EUR i 2001«, skal dette afvises.

87 Det skal i denne forbindelse præciseres, at Versalis hverken er i stand til at godtgøre, at Rettens konstatering om, at »[der] intet [var], der [gav] grundlag for at antage, at det ville være kommet [Versalis] til skade, hvis [vurderingen af det pågældende marked] fejlagtigt var blevet ansat for lavt«, er forkert, eller at denne konstatering udgør en urigtig gengivelse af de faktiske omstændigheder.

88 Versalis har således selv i appelskriftets punkt 64 bekræftet, at markedsandelene for de virksomheder, som er impliceret i en overtrædelse, er blandt de faktorer, der er »potentielt« afgørende for vurderingen af overtrædelsens alvor. Kommissionen har imidlertid ved fastsættelsen af differentierede udgangsbeløb for bøden for hver virksomhed, der er impliceret i den pågældende overtrædelse, netop i 66. og 467. betragtning til den anfægtede beslutning baseret sig ikke på disse virksomheders markedsandele, men på disse virksomheders omsætning ved salget af BG og SBG. Versalis' argumentation, hvorefter Kommissionen i den anfægtede beslutning har korrigeret sin vurdering af det pågældende marked i forhold til sin vurdering i den anden klagepunktsmeddelelse, er følgelig uden grundlag.

89 Da ingen af de argumenter, der er fremført til støtte for det fjerde anbringende, er begrundede, skal dette dermed forkastes.

Det femte anbringende om, at der foreligger en tilsidesættelse af EU-retten, idet Retten forkastede det tolvte anbringende

Det femte anbringendes første led om et urigtigt skøn og en utilstrækkelig og selvmodsigende begrundelse for så vidt angår spørgsmålet, om Kommissionens begrundelse for fastsættelsen af multiplikationsfaktoren var tilstrækkelig

– Parternes argumenter

90 Versalis har kritiseret Retten for ikke at have taget tilstrækkeligt hensyn til den omstændighed, at Kommissionen ikke har angivet alle de faktorer, der gav den mulighed for at fastsætte en multiplikationsfaktor på 2 for så vidt angår de selskaber, som Eni SpA kontrollerer, og i denne forbindelse at have givet en utilstrækkelig og selvmodsigende begrundelse.

91 Retten fastslog, at den afskrækkende faktor »vurderes ud fra en række forhold og ikke alene ud fra den omhandlede virksomheds særlige situation« således som Domstolen allerede har fastslået i præmis 23 og 24 i dom af 29. juni 2006, Showa Denko mod Kommissionen (sag C-289/04 P, Sml. I, s. 5859). Retten modsagde imidlertid sig selv, da fastslog, at de pågældende virksomheders samlede omsætning og relative størrelse, som Kommissionen tog i betragtning, var tilstrækkelig, og at det »ikke [fremgik] af den anfægtede beslutning, at Kommissionen [udtrykkeligt] tog andre omstændigheder i betragtning«, selv om den samtidig i den appellerede doms præmis 249 og 250 fastslog, at det generiske udtryk »sagens omstændigheder«, der er anvendt i den anfægtede beslutnings ordlyd, ikke kunne skabe en misforståelse med hensyn til, om der forelå andre omstændigheder, som Kommissionen havde taget i betragtning.

92 Versalis har anført, at da Retten i den appellerede doms præmis 250 fastslog, at »udtrykket »sagens omstændigheder« [kunne] forstås således, at det [...] henviser til de berørte virksomheders samlede omsætning og relative størrelse«, begrundede den ikke denne vurdering i tilstrækkeligt omfang. Det er uden betydning, at Kommissionen bekræftede denne omstændighed under retsmødet.

93 Rettens argumentation i den appellerede doms præmis 250 er ifølge Kommissionen klar og ulastelig. Den anfægtede beslutning indeholder ikke noget som helst holdepunkt til støtte for, at Kommissionen har taget andre omstændigheder end de pågældende virksomheders samlede omsætning og relative størrelse i betragtning.

– Domstolens bemærkninger

94 Hvad for det første angår henvisningen til dommen i sagen Showa Denko mod Kommissionen må det konstateres, at Versalis har foretaget en fejlfortolkning af denne dom. Domstolen henviste således, da den fastslog, at den afskrækkende faktor vurderes ud fra en række forhold og ikke alene ud fra den omhandlede virksomheds særlige situation, til punkt 53-55 i forslaget til afgørelse i sagen fremsat af generaladvokat Geelhoed, der i det væsentlige havde bemærket, at multiplikationsfaktoren med henblik på afskrækkelse kan vedrøre ikke alene en »generel afskrækkelse« forstået som en handling, der skal forhindre alle selskaber generelt i at foretage den pågældende overtrædelse, men også en »specifik afskrækkelse«, der skal afholde den specifikke sagsøgte fra fremtidigt atter at overtræde reglerne. Domstolen bekræftede således blot i denne dom, at Kommissionen ikke er forpligtet til at begrænse sin vurdering til de faktorer, der vedrører den pågældende virksomheds særlige situation.

95 Domstolen fastslog imidlertid ikke, at Kommissionen eller i givet fald Retten under alle omstændigheder er forpligtede til – når de fastsætter en multiplikationsfaktor med henblik på afskrækkelse – at tage andre omstændigheder end de pågældende virksomheders samlede omsætning og relative størrelse i betragtning.

96 Det skal i denne forbindelse for det andet bemærkes, at de kriterier, som Kommissionen tog i betragtning ved fastsættelsen af en multiplikationsfaktor med henblik på afskrækkelse, nemlig de pågældende virksomheders samlede omsætning og relative størrelse, klart fremgår af 474. og 475. betragtning til den anfægtede beslutning. Som Retten med rette fastslog i den appellerede doms præmis 250, kan det således ikke ændre på denne konklusion, at Kommissionen også henviste til »sagens omstændigheder«, idet det ikke fremgår af den anfægtede beslutning, at Kommissionen udtrykkeligt tog andre omstændigheder i betragtning end de allerede nævnte, og idet udtrykket »sagens omstændigheder« skal forstås således, at det netop henviser til de berørte virksomheders samlede omsætning og relative størrelse.

97 Hvad angår begrundelsen vedrørende de kriterier, der er anvendt ved fastsættelsen af multiplikationsfaktoren med henblik på afskrækkelse, skal det konstateres, at Retten i denne forbindelse begrundede sin vurdering detaljeret i den appellerede doms præmis 242-250. Denne begrundelse kan ikke anses for at være selvmodsigende eller behæftet med en retlig fejl og angiver

klart og utvetydigt i overensstemmelse med fast retspraksis de betragtninger, som Retten har lagt til grund, således at Versalis kunne få kendskab til grundlaget for den trufne beslutning, og således at Domstolen kan udøve sin prøvelsesret (jf. i denne retning dom af 2.4.2009, sag C-202/07 P, France Télécom mod Kommissionen, Sml. I, s. 2369, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).

98 Det femte anbringendes første led er følgelig ugrundet.

Det femte anbringendes andet led om et urigtigt skøn og en utilstrækkelig og selvmodsigende begrundelse for så vidt angår Kommissionens tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet

– Parternes argumenter

99 Versalis har anført, at når Kommissionen har valgt at anvende en matematisk fremgangsmåde ved bødeberegningen, er den over for alle medlemmerne af kartellet bundet af metodens regler, medmindre den særligt redegør for de grunde, som berettiger til at foretage en undtagelse. Retten anerkendte i sin dom af 29. april 2004, Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen (forenede sager T-236/01, T-239/01, T-244/01 - T-246/01, T-251/01 og T-252/01, Sml. II, s. 1181), at der forelå en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, såfremt der var blevet fastsat en multiplikationsfaktor på 1,25 for en virksomhed og en multiplikationsfaktor på 2,5 for en anden virksomhed, selv om den ene virksomheds omsætning kun var dobbelt så stor som den andens. Dommen fastslog klart, at der er en direkte sammenhæng mellem stigningen i omsætningen og en forhøjelse af multiplikationsfaktoren. Retten tilsidesatte imidlertid disse principper i den appellerede dom.

100 Ifølge appellanten burde Retten på grund af omsætningen for de virksomheder, der var impliceret i den pågældende overtrædelse, for at sikre, at ligebehandlingsprincippet samt proportionalitetsprincippet overholdes, og for at undgå, at der samtidig anvendes en multiplikationsfaktor, der er højere end 3, have anvendt en multiplikationsfaktor på 1,25 og ikke 1,5 for Bayer og følgelig en lavere multiplikationsfaktor for alle de andre berørte virksomheder, dvs. en multiplikationsfaktor på 1,33 for Dow, på ca. 1,66 for EniChem og på 3 for Shell. Rettens konstatering i den appellerede doms præmis 251 om, at »det fremgår af den anfægtede beslutning, at den multiplikationsfaktor, der blev fastsat for EniChem, blev beregnet på grundlag af den for Dow fastsatte multiplikationsfaktor og ikke på grundlag af den faktor, der var blevet fastsat for Shell«, er uden betydning, eftersom ligebehandlingsprincippet finder anvendelse på alle medlemmerne af et og samme kartel.

101 Kommissionen er af den opfattelse, at appellanten ikke har påvist nogen retlig fejl, men i stedet foreslår en alternativ beregningsmetode, der fører til, at der for appellanten anvendes en lavere multiplikationsfaktor. For så vidt som denne anmodning ligeledes vedrører de bøder, der er pålagt de andre virksomheder, må det afvises. Kommissionen har desuden henvist til dom af 16. november 2000, Mo och Domsjö mod Kommissionen (sag C-283/98 P, Sml. I, s. 9855, præmis 47), hvorefter Kommissionen ikke kan undlade at udøve sit skøn ved udelukkende og mekanisk at anvende matematiske formler. Beslutningen om ikke at anvende multiplikationsfaktorer, der er højere end 3, som Versalis synes at dele, medfører en vis nedtrapning af multiplikationsfaktorerne i forhold til virksomhedernes størrelse, hvilket appellanten i øvrigt har haft stor gavn af.

– Domstolens bemærkninger

102 Ifølge fast retspraksis beror formålet med en multiplikationsfaktor med henblik på afskrækkelse og hensynet i denne forbindelse til den pågældende virksomheds størrelse og samlede ressourcer på den virkning, der tilstræbes over for nævnte virksomhed, idet bøden ikke kan være ubetydelig bl.a. i forhold til virksomhedens økonomiske kapacitet (jf. denne retning bl.a. dom af 17.6.2010, sag C-413/08 P, Lafarge mod Kommissionen, Sml. I, s. 5361, præmis 104, og kendelse af 7.2.2012, sag C-421/11 P, Total og Elf Aquitaine mod Kommissionen, præmis 82).

103 Det fremgår ligeledes af fast retspraksis, at Retten under udøvelse af sin fulde prøvelsesret ikke kan undlade at udøve sit skøn med hensyn til bødeudmålingen ved udelukkende og mekanisk at anvende en matematisk metode, der kun er baseret på den pågældende virksomheds omsætning (jf. i denne retning bl.a. dommen i sagen Mo och Domsjö mod Kommissionen, præmis 47). Fastsættelsen af en passende bøde kan følgelig ikke være resultatet af en enkelt matematisk beregning på grundlag af omsætningen (jf. i denne retning dom af 7.6.1983, forenede sager 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1825, præmis 121, og af 28.6.2005, forenede sager C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P og C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 5425, præmis 243).

104 Ved beregningen af de bøder, der pålægges virksomheder, som har deltaget i et kartel, ligger en differentieret behandling af disse virksomheder således inden for rammerne af Kommissionens skønsbeføjelse på området. Inden for rammerne af Kommissionens skønsbeføjelse er den nemlig forpligtet til at pålægge individuelle sanktioner i forhold til virksomhedernes adfærd og kendetegn med henblik på at sikre Unionens konkurrencereglers effektivitet i hvert enkelt tilfælde (dom af 12.11.2009, sag C-564/08 P, SGL Carbon mod Kommissionen, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).

105 Kommissionen er således på grundlag af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 102, især forpligtet til at sikre, at sanktionen ikke bliver »ubetydelig« i forhold til bl.a. de pågældende virksomheders økonomiske formåen, hvilket imidlertid ikke kræver, at en virksomhed, der har en særlig stor omsætning i forhold til omsætningen for de andre medlemmer af kartellet, skal pålægges en bøde, der er forhøjet udelukkende på grundlag af forholdet mellem dens omsætning og omsætningen for de andre virksomheder, der deltager i det pågældende kartel. Hvis dette var tilfældet, kunne de bøder, der pålægges de største virksomheder i kartellet og forhøjes i henhold til en sådan matematisk metode, således ganske vist have en tilstrækkeligt afskrækkende virkning, men ville risikere at være uforholdsmæssige i forhold til grovheden af den konkret begåede overtrædelse, bl.a. såfremt der som i det foreliggende tilfælde er betydelig forskel på de pågældende virksomheders omsætning.

106 Henset til disse betragtninger kan Retten ikke kritiseres for i det væsentlige at have accepteret den fremgangsmåde, som er fulgt af Kommissionen, der havde fastsat en multiplikationsfaktor med henblik på afskrækkelse på 2 for Versalis og 3 for Shell, idet denne fremgangsmåde tilsigter ikke at anvende multiplikationsfaktorer med henblik på afskrækkelse, der er uforholdsmæssige for de største virksomheder, i forhold til hvilke der alene på grundlag af et matematisk forhold mellem deres omsætning og omsætningen for de mindre virksomheder i teorien ville kunne anvendes markant højere multiplikationsfaktorer med henblik på afskrækkelse.

107 Såfremt Versalis i denne forbindelse har gjort gældende, at Kommissionen, når den har valgt at anvende en matematisk fremgangsmåde ved bødeberegningen, over for alle medlemmerne af kartellet er bundet af metodens regler, er det tilstrækkeligt at konstatere, at Kommissionen ikke har valgt en sådan metode i den foreliggende sag. Denne omstændighed, der i øvrigt blev bekræftet af Kommissionen under retsmødet, fremgår i det væsentlige af den anfægtede beslutning, hvor Kommissionen udtrykkeligt i 474. betragtning har bemærket, at der er betydelig forskel på de pågældende virksomheders omsætning.

108 Hvad angår den påståede utilstrækkelige begrundelse, som Retten har foretaget, skal det konstateres, at Retten i den appellerede doms præmis 251 angav samtlige relevante kriterier for fastsættelsen af multiplikationsfaktoren med henblik på afskrækkelse. Selv om Retten for så vidt angår den påståede forskelsbehandling af Versalis og Shell blot konstaterede, at »den multiplikationsfaktor, der blev fastsat for EniChem, blev beregnet på grundlag af den for Dow fastsatte multiplikationsfaktor og ikke på grundlag af den faktor, der var blevet fastsat for Shell«, er denne konstatering ganske vist i sig selv meget kortfattet, men den skal læses i sammenhæng med den præcisering, som Retten foretog i samme præmis, hvorefter Kommissionen »har [...] et vist skøn ved fastsættelsen af bøden og [...] ikke [er] forpligtet til at anvende en bestemt matematisk formel«.

109 Henset til disse sidstnævnte betragtninger fra Retten kunne Versalis ikke være blevet vildledt med hensyn til de væsentlige betragtninger, som førte til, at Retten i det væsentlige stadfæstede den vurdering af den afskrækkende faktor, som Kommissionen havde foretaget, idet disse betragtninger, således som det følger af nærværende doms præmis 102 og 106, viste sig at være korrekte. Det kan derfor heller ikke tiltrædes, at den appellerede dom har en utilstrækkelig begrundelse i denne forbindelse.

110 Appellens femte anbringendes andet led skal derfor betragtes som ugrundet, og anbringendet skal forkastes i det hele.

Det sjette anbringende om, at Retten tilsidesatte og foretog en fejlagtig anvendelse af EU-retten og behæftede den appellerede dom med en begrundelsesmangel, da den afviste visse bilag til stævningen

Parternes argumenter

111 Versalis har i det væsentlige anført, at afvisningen af selskabets argument om den anfægtede beslutnings afsnit 4.3, der har overskriften »Kartelmøder«, er baseret på Rettens formalistiske sammenligning af betegnelsen for delene af denne beslutning og overskrifterne til de dele, der består af »afsnit E« i stævningen i første instans. Indholdet af bilagene til denne stævning er nævnt og resumeret i dennes punkt 54 og 56, og det fremførte argument fremgår tilstrækkeligt klart af selve stævningens ordlyd.

112 De nævnte bilag, hvis specifikke dele er nævnt i den nævnte stævnings punkt 61, 62, 64, 94 og 121, indeholder heller ikke noget retligt anbringende. Det er således med urette, at Retten fastslog, at oplysningerne i disse bilag »ikke [opfyldte] kravene i artikel 21 i statutten for [Domstolen] og artikel 44, stk. 1, litra c), i [Rettens] procesreglement«, og at »det ikke [tilkom] Retten ved hjælp af bilagene at forsøge at klarlægge […] anbringender[ne]«. Dommen er under alle omstændigheder behæftet med en begrundelsesmangel i den henseende.

113 Betragtningerne i den appellerede doms præmis 169, hvorefter Versalis ikke kunne afhjælpe en mangel i stævningen »ved at anføre en række faktuelle eller retlige oplysninger [...] i replikken og ved at henvise til bilag [...] eller ved at føje nye bilag til replikken«, er således ligeledes uden betydning. Den omstændighed, at Retten afviste disse bilag, har derimod medført, at det er umuligt for Versalis at gøre væsentlige diskulperende beviser gældende.

114 Hvad angår afvisningen af de pågældende bilag er den appellerede dom ifølge Kommissionen i overensstemmelse med Rettens og Domstolens praksis. Retten undersøgte omhyggeligt alle de argumenter, der var fremført kortfattet og summarisk i stævningen. Retten afviste derimod med rette den generelle henvisning til bilagene i stævningens punkt 54-56 samt appellantens forsinkede forsøg på at afhjælpe stævningens mangler.

Domstolens bemærkninger

115 Det skal indledningsvis, således som Retten gjorde det i den appellerede doms præmis 161, bemærkes, at i henhold til artikel 21 i statutten for Domstolens og artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement skal en stævning indeholde en angivelse af søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. Såfremt et søgsmål skal kunne admitteres, er det nødvendigt, at de væsentlige faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på, om end kortfattet, men dog konsekvent og forståeligt fremgår af selve stævningen. Selv om stævningens indhold på særlige punkter kan støttes og udbygges ved henvisninger til bestemte afsnit i dokumenter, der vedlægges som bilag til den, kan der ikke ved en generel henvisning til andre dokumenter, herunder dokumenter, der figurerer som bilag til stævningen, rådes bod på en undladelse af at anføre afgørende

dele af den retlige argumentation, der i medfør af de nævnte bestemmelser skal være indeholdt i stævningen. Tilsvarende krav gælder, således som Retten bemærkede i den appellerede doms præmis 162, når et argument fremføres til støtte for et anbringende.

116 Det skal dernæst konstateres, at Retten, henset til den ovennævnte regel, afviste et argument om den anfægtede beslutnings afsnit 4.3, der har overskriften »Kartelmøder«. Retten fandt således, at dette argument kun formuleres retligt og faktisk i visse bilag til stævningen.

117 Det skal i denne forbindelse indledningsvis konstateres, at Versalis med sit sjette anbringende, således som det fremgår af dette anbringendes overskrift og appellens punkt 98, har bestridt »afvisningen af visse bilag til stævningen«. Retten afviste imidlertid ikke de pågældende bilag, således som appellanten har anført, men et argument blandt flere andre, der udelukkende findes i disse bilag. Versalis har i denne forbindelse således foretaget en fejlfortolkning af den appellerede dom.

118 Den omstændighed, at Versalis har foretaget en sådan fejlfortolkning af den pågældende del af den appellerede dom, underbygges af den potentielt vildledende argumentation i appellens punkt 94, hvorefter Rettens afvisning af det pågældende argument er baseret på en »formalistisk« sammenligning af betegnelsen for delene af den anfægtede beslutning og overskrifterne til de dele, der udgør det pågældende afsnit i stævningen i første instans. Retten afviste således dette argument, ikke fordi det ikke havde en korrekt overskrift, men fordi det ikke blev gentaget i selve stævningen. Den omstændighed, at en overskrift, der svarer til det pågældende argument, mangler i stævningen i første instans, blev desuden kun bemærket af Retten i den appellerede doms præmis 167 for fuldstændighedens skyld.

119 Hvad endelig angår punkt 54-56 i stævningen i første instans, der er gentaget i den appellerede doms præmis 165, fodnoterne hertil, hvori indholdet af bilagene til denne stævning ifølge Versalis er nævnt og resumeret, skal det konstateres, at der ikke kan udledes noget specifikt retligt eller faktisk argument af bemærkningerne i disse punkter og fodnoter. Rettens konklusion om, at de væsentligste faktiske og retlige omstændigheder vedrørende den anfægtede beslutnings afsnit 4.3 ikke er gentaget i stævningen, er således begrundet.

120 Det følger heraf, at Retten således uden at begå en retlig fejl i den appellerede doms præmis 170 afviste Versalis' argument om den anfægtede beslutnings afsnit 4.3. Appellens sjette anbringende skal således afvises.

121 Da ingen af de argumenter, der er fremført til støtte for Versalis appel, er begrundede, skal appellen forkastes i sin helhed.

Kontraappellen

Indsigelsen om, at det findes ufornødent at træffe afgørelse

122 Versalis har under retsmødet fremsat en indsigelse om, at det findes ufornødent at træffe afgørelse over for Kommissionens kontraappel med den begrundelse, at Kommissionen ikke længere har søgsmålsinteresse. Kommissionen informerede således appellanten, efter at den appellerede dom var afsagt, om, at den havde til hensigt at genåbne sagsbehandlingen, for så vidt som den vedrørte Versalis' gentagelsestilfælde, med henblik på at vedtage en ny klagepunktsmeddelelse.

123 Denne indsigelse er ikke begrundet.

124 I denne forbindelse skal det indledningsvis bemærkes, at den omstændighed, at søgsmålsinteressen under sagens behandling bortfalder, i princippet er uden betydning for, om søgsmålet kan antages til realitetsbehandling, men kan medføre, at retsinstansen fastslår, at det er ufornødent at træffe afgørelse (jf. i denne retning kendelse af 5.3.2009, sag C-183/08 P, Kommissionen mod Provincia di Imperia, præmis 31).

125 I den foreliggende sag har Kommissionen, således som den med rette har gjort gældende, imidlertid bevaret sin søgsmålsinteresse, idet den bøde, der blev pålagt Versalis ved den anfægtede beslutning, med tillæg af renter fra tidspunktet for beslutningens vedtagelse, fortsat vil eksistere, såfremt Domstolen giver Kommissionen medhold i kontraappellen, hvilket ikke vil være tilfældet, hvis Kommissionen træffer en ny beslutning. Domstolen har således allerede under lignende omstændigheder fastslået, at den omstændighed, at Kommissionen forbereder en forordning med henblik på at efterkomme en afgørelse fra Retten, ikke i sig selv indebærer, at Kommissionen mister retten til at iværksætte en appel (jf. i denne retning dom af 8.1.2002, sag C-248/99 P, Frankrig mod Monsanto og Kommissionen, Sml. I, s. 1, præmis 31).

126 Under disse omstændigheder kan den af Versalis fremsatte indsigelse ikke tages til følge.

Appellantens eneste anbringende

Parternes argumenter

127 Kommissionen har til støtte for kontraappellen fremført et enkelt anbringende vedrørende en tilsidesættelse af artikel 296 TEUF, sammenholdt med artikel 101 TEUF, en procedurefejl, der er til skade for Kommissionens interesser, og en tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet. Det er med urette, at den appellerede dom fastslår, at de oplysninger, der er lagt til grund i den anfægtede beslutning med henblik på at godtgøre en skærpede omstændighed i form af gentagne overtrædelser hos Eni SpA og Versalis, er utilstrækkelige.

128 Kommissionen har indledningsvis bemærket, at den i punkt 430 i den anden klagepunktsmeddelelse havde meddelt, at den havde til hensigt at tage tidligere overtrædelser, der allerede var konstateret, i betragtning som en skærpende omstændighed, og udtrykkeligt havde nævnt »ENI's« deltagelse i de overtrædelser, der var anført i polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen. Versalis tog ikke stilling hertil under proceduren for Kommissionen. Versalis gjorde for første gang i sin stævning i første instans gældende, dels at ophavsmanden til de tidligere overtrædelser og den person, der var involveret i den foreliggende overtrædelse, ikke var de samme, idet de pågældende sektorer vedrørte forskellige produkter og markeder og allerede var overdraget inden vedtagelsen af de nævnte beslutninger, dels at den af koncernens virksomheder, der var involveret i tidligere konkurrencesager, var EniChem SpA.

129 Versalis har imidlertid aldrig hævdet, at de selskaber, der er sanktioneret i polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen, ikke var ledet af »Eni-koncernen«. Kommissionen er af den opfattelse, at den, såfremt den havde ønsket det, i disse beslutninger kunne have pålagt det samme moderselskab bøden, nemlig Eni SpA, der fuldt ud kontrollerede EniChem SpA og Anic SpA, der var de selskaber, der var adressater for de nævnte beslutninger. Retten har i sin dom af 30. september 2003, Michelin mod Kommissionen (sag T-203/01, Sml. II, s. 4071), bekræftet, at Kommissionen i sådanne beslutninger med rette kunne antage, at den samme virksomhed allerede var blevet dømt for den samme type overtrædelse.

130 Retten sendte ikke skriftlige spørgsmål til parterne vedrørende gentagelsen og anmodede ikke om nærmere forklaringer med hensyn til de faktiske omstændigheder under retsmødet. Det var derfor helt uventet, at den appellerede dom delvist annullerede den anfægtede beslutning på grundlag af en påstået begrundelsesmangel. Den appellerede dom er derfor behæftet med en tilsidesættelse af

artikel 296 TEUF, sammenholdt med artikel 101 TEUF. Retten foretog en fejlagtig fastlæggelse af begrundelsespligtens formål og rækkevidde. Rettens fremgangsmåde udgør desuden ifølge Kommissionen en alvorlig tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet og følgelig en procedurefejl, der skader Kommissionens interesser.

131 Kommissionen har understreget, at en retsakts begrundelse skal vurderes bl.a. i forhold til den sammenhæng, hvori den indgår. Domstolen har således i præmis 66 i sin dom af 22. juni 2004, Portugal mod Kommissionen (sag C-42/01, Sml. I, s. 6079), fastslået, at det var tilstrækkeligt med en kortfattet begrundelse i en beslutning, der er vedtaget i en sammenhæng, som er velkendt for adressaten. Retten burde ifølge Kommissionen desuden have givet den mulighed for at afklare og præcisere sin begrundelse, som den gjorde i den sag, der førte til Rettens dom af 13. december 2012, Versalis og Eni mod Kommissionen (sag T-103/08).

132 Det er Kommissionens opfattelse, at 366.-373. betragtning til den anfægtede beslutning klart fastslår, at der foreligger en uafbrudt forbindelse mellem den virksomhed, der er adressat for PVC II-beslutningen, og den virksomhed, der er involveret i den pågældende overtrædelse i den foreliggende sag. Kommissionen har følgelig nedlagt påstand om ophævelse af den appellerede dom, for så vidt som Retten heri delvist annullerede den anfægtede beslutning for så vidt angår konstateringen af et gentagelsestilfælde både i forbindelse med polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen, og under alle omstændigheder for så vidt som Rettens annullation af den nævnte beslutning vedrører konstateringen af, at der foreligger et gentagelsestilfælde i forbindelse med PVC II-beslutningen.

133 Versalis har heroverfor for det første anført, at Kommissionens argumenter om bl.a. den sag, der førte til dommen i sagen Versalis og Eni mod Kommissionen, har en rent faktuelt karakter. Disse argumenter fremgik hverken af den anfægtede beslutning eller af de dokumenter, Kommissionen fremlagde for Retten, og bør følgelig afvises.

134 Versalis har for det andet bemærket, at selskabet har eksisteret siden 1989, dvs. adskillige år efter afslutningen af den adfærd, der blev sanktioneret ved polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen, og efter at de pågældende aktiviteter var overført til andre selskaber eller til joint ventures. Der forelå således ikke nogen økonomisk og funktionel kontinuitet mellem de nævnte aktiviteter og den aktivitet, der blev overført til Versalis den 1. januar 2002 af et selskab ved navn »EniChem SpA«, som ikke var det EniChem SpA-selskab, der var omhandlet i PVC II-beslutningen. Koncernens moderselskab var i den periode, som beslutningerne omhandlede, Ente Nazionale Idrocarburi, dvs. et offentligt organ, og ikke Eni SpA.

135 Versalis har for det tredje gjort gældende, at den omstændighed, at Kommissionen har påberåbt sig den blotte teoretiske mulighed for i sin tid at pålægge det nævnte moderselskab ansvaret for de overtrædelser, som polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen omhandlede, er ensbetydende med, at der skabes en uafkræftelig formodning for et moderselskabs ansvar for den adfærd, der udvises af dets helejede datterselskaber. Kommissionen burde desuden ifølge det kriterium, som den anvendte ved vedtagelsen af disse beslutninger, have godtgjort, at det pågældende moderselskab udøvede en afgørende indflydelse på Anic SpA og EniChem SpA, hvilket den hverken gjorde i disse beslutninger eller i den anfægtede beslutning.

136 Eni SpA blev desuden ikke betragtet som ansvarlig for Anic SpA's og EniChem SpA's adfærd ved vedtagelsen af de tidligere beslutninger og er derfor aldrig blevet hørt i denne henseende.

137 Hvad for det fjerde angår Versalis' og Eni SpA's holdning inden for rammerne af den administrative procedure har Versalis gjort gældende, at selskabet især under høringen bestred, at det blev tilregnet gentagelsestilfældene. Versalis var under alle omstændighed ikke forpligtet til at fremsætte bemærkninger til den anden klagepunktsmeddelelse. Dommen i sagen Portugal mod Kommissionen er ikke relevant i denne sammenhæng, idet Domstolen i denne dom bekræftede, at Kommissionen

udelukkende har mulighed for at give en kortfattet begrundelse, når denne vedrører spørgsmål, som modparten ikke har givet visse oplysninger om til trods for en udtrykkelig forpligtelse i den henseende. Der foreligger imidlertid ikke en sådan forpligtelse i det foreliggende tilfælde.

138 Hvad for det femte angår den påståede tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet har Versalis bemærket, at selskabets argumenter ikke er blevet fremsat for sent, og at den mangel, som Retten sanktionerede, berørte den materielle begrundelse, og at der derfor ikke kunne ske afhjælpning, mens sagen verserede. Begrundelsen for en beslutning skal under alle omstændigheder meddeles den berørte part samtidig med den beslutning, der er bebyrdende for parten, og kan ikke afhjælpes under sagens behandling for Unionens retsinstanser. Kommissionens argument er derfor uden grundlag.

Domstolens bemærkninger

139 Det bemærkes indledningsvis, at den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 296 TEUF, skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret (jf. dom af 19.7.2012, forenede sager C-628/10 P og C-14/11 P, Alliance One International og Standard Commercial Tobacco mod Kommissionen og Kommissionen mod Alliance One International m.fl., præmis 72 og den deri nævnte retspraksis).

140 Inden for rammerne af en individuel beslutning fremgår det således af Domstolens faste praksis, at forpligtelsen til at begrunde en sådan beslutning har til formål, ud over at gøre det muligt at udøve en retslig kontrol, at give den berørte part oplysninger, der er tilstrækkelige til at afgøre, om beslutningen muligvis er behæftet med en sådan mangel, at dens gyldighed kan anfægtes (dommen i sagen Alliance One International og Standard Commercial Tobacco mod Kommissionen og Kommissionen mod Alliance One International m.fl., præmis 73 og den deri nævnte retspraksis).

141 Begrundelsen skal derfor principielt meddeles den berørte part samtidig med den beslutning, der er bebyrdende for parten. Manglen på begrundelse kan ikke afhjælpes gennem den omstændighed, at den berørte part erfarer grundene til afgørelsen under sagen for Unionens retsinstanser (jf. bl.a. dommen i sagen Alliance One International og Standard Commercial Tobacco mod Kommissionen og Kommissionen mod Alliance One International m.fl., præmis 74 og den deri nævnte retspraksis).

142 Det følger heraf, at Kommissionen, når den pålægger et selskab en bøde for en overtrædelse af EU's konkurrenceregler og anvender en multiplikationsfaktor ved bødeudmålingen for at tage hensyn til, at dette samme selskab allerede tidligere havde været involveret i en overtrædelse af konkurrencereglerne, er forpligtet til med den beslutning, der pålægger den nævnte bøde, at give en redegørelse, der giver Unionens retsinstanser og dette selskab mulighed for at se, i hvilken egenskab og i hvilket omfang det var involveret i den tidligere overtrædelse. Såfremt Kommissionen finder, at det nævnte selskab har været en del af den virksomhed, der er adressat for den beslutning, som vedrører den tidligere overtrædelse, påhviler det bl.a. Kommissionen at give en tilstrækkelig begrundelse herfor.

143 Det skal i det foreliggende tilfælde bemærkes, at Kommissionen i punkt 430 til den anden klagepunktsmeddelelse anførte, at den tog hensyn til tidligere konstateringer om lignende overtrædelser, og i denne forbindelse henviste til polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen og anførte, at »ENI« havde været »omfattet« af disse beslutninger. Den samme kortfattede konstatering findes i det væsentlige i 487. betragtning til den anfægtede beslutning, hvori Kommissionen bemærkede, at »Enichem« allerede havde været adressat for de nævnte beslutninger. 488. betragtning til den anfægtede beslutning kan desuden ifølge Kommissionen forstås således, at det er den samme

virksomhed som omhandlet i artikel 101 TEUF, der har begået den overtrædelse, der er genstand for polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen, og den overtrædelse, der blev konstateret i den anfægtede beslutning.

144 Da polypropylenbeslutningen bl.a. er rettet til Anic SpA, og PVC II-beslutningen bl.a. er rettet til »Enichem SpA«, må det imidlertid konstateres, at oplysningerne i den anfægtede beslutning, som beskrevet i nærværende doms foregående præmis, på ingen måde gør det muligt at se, i hvilken egenskab og i hvilket omfang Versalis, der ikke er blandt adressaterne for hverken polypropylenbeslutningen eller PVC II-beslutningen, havde været omfattet af disse beslutninger.

145 Selv om Kommissionen har gjort gældende, at 366.-373. betragtning til den anfægtede beslutning indeholder en nøjagtig beskrivelse af alle begivenheder vedrørende »EniChem«, vedrører disse forklaringer imidlertid kun ændringerne inden for Eni-koncernen fra den 20. maj 1996 til den 28. november 2002, som Retten med rette har fastslået i den appellerede doms præmis 299. De nævnte betragtninger indeholder imidlertid ingen nærmere oplysninger vedrørende de selskaber, der udgør de virksomheder, der er adressater for polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen, nævner ikke, om disse selskaber er de samme som dem, der er omhandlet i den anfægtede beslutning, hvilket Versalis bestrider, og vedrører heller ikke eventuelle ændringer i den henseende mellem datoerne for vedtagelsen af polypropylenbeslutningen, den 23. april 1986, og PVC II-beslutningen, den 27. juli 1994, og begyndelsestidspunktet for den overtrædelse, der er konstateret i den anfægtede beslutning, den 20. maj 1996.

146 Det følger heraf, at den anfægtede beslutning er utilstrækkeligt begrundet i denne forbindelse.

147 Hvad angår den påståede overtrædelse af kontradiktionsprincippet, der har medført en tilsidesættelse af retten til forsvar, fremgår det desuden af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 141, at Kommissionen var forpligtet til at give en tilstrækkelig begrundelse på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Det fremgår således ikke, at de yderligere oplysninger, som Kommissionen under påstand om, at der ikke forelå nogen tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet, kunne have givet Retten, kunne have nogen som helst indflydelse på udfaldet af den tvist, der var indbragt for Retten.

148 Hvad angår argumentet om, at Versalis eller Eni SpA ikke under proceduren for Kommissionen havde gjort gældende, at adressaterne for dels polypropylenbeslutningen og PVC II-beslutningen, dels den anfægtede beslutning ikke var de samme, skal det blot bemærkes, at der ikke er nogen bestemmelse i EU-retten, der pålægger adressaten for en klagepunktmeddelelse at anfægte meddelelsens forskellige retlige og faktiske elementer under den administrative procedure.

149 Under disse omstændigheder begik Retten ikke en retlig fejl, da den fastslog, at Kommissionen ikke havde anført tilstrækkeligt udførlige oplysninger i den anfægtede beslutning til, at det blev godtgjort, at den samme »virksomhed« i artikel 101 TEUF's forstand havde gentaget en ulovlig adfærd, og følgelig annullerede den anfægtede beslutnings artikel 2, litra c), for så vidt som den fastsatte det bødebeløb, som Versalis var pålagt, til 272,25 mio. EUR.

150 Da det eneste anbringende, som Kommissionen har fremført til støtte for sin kontraappel, ikke er begrundet, skal det dermed forkastes.

Sagens omkostninger

151 I henhold til Domstolens procesreglements artikel 184, stk. 2, træffer Domstolen afgørelse om sagens omkostninger, såfremt appellen forkastes. I henhold til Domstolens procesreglements artikel 138, stk. 1, som i medfør af samme reglements artikel 184 finder anvendelse i en appelsag, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom.

152 Da Kommissionen hvad angår hovedappellen har nedlagt påstand om, at Versalis tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Versalis har tabt sagen, bør det pålægges selskabet at betale sagens omkostninger.

153 Da Versalis hvad angår kontraappellen har nedlagt påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Kommissionen har tabt sagen hvad angår selskabets eneste anbringende, bør det pålægges denne at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Første Afdeling):

1) Appellen og kontraappellen forkastes.

2) Versalis SpA betaler omkostningerne i hovedappellen.

3) Europa-Kommissionen betaler omkostningerne i kontraappellen.

Underskrifter